

Hjullastare

Anläggning/Lastmaskin

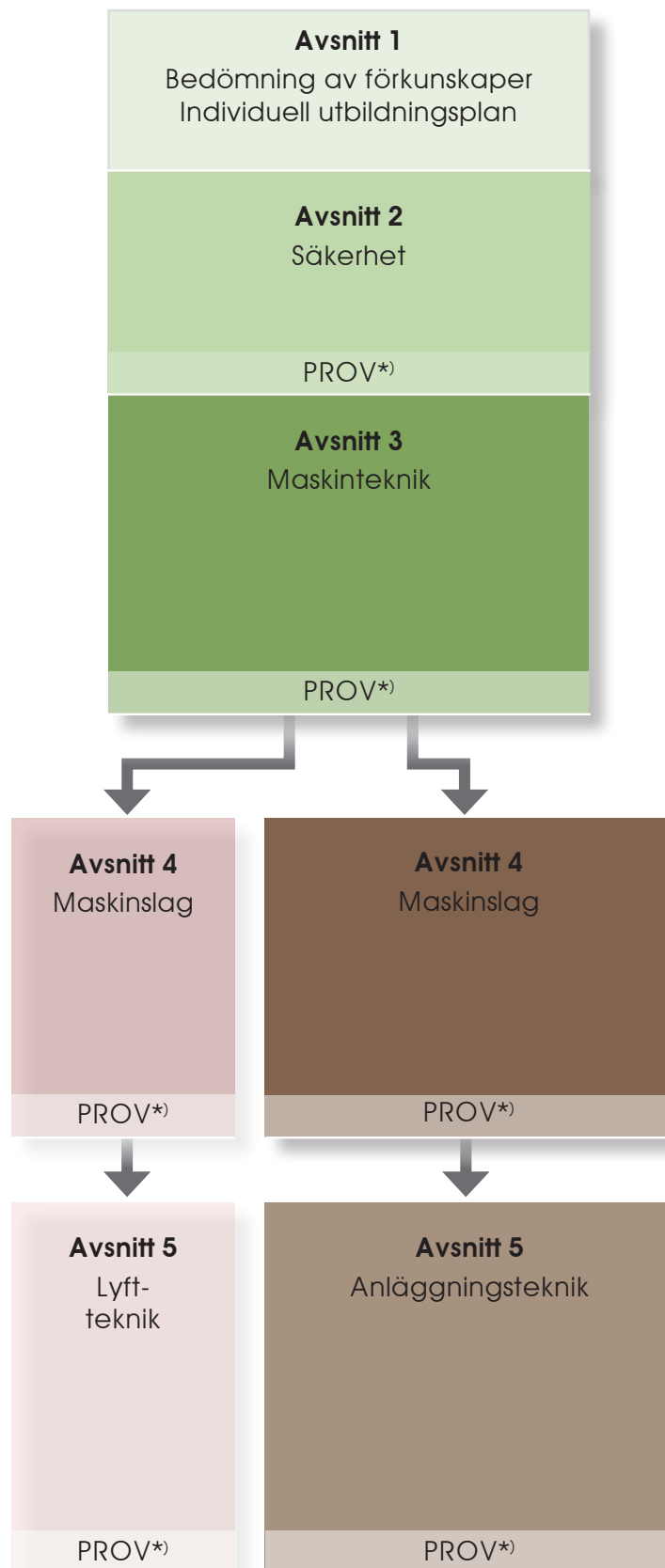

Utbildningsplan

Innehåll

A. Gemensam utbildning BYN-TYA	3
B. Anvisningar för maskinförarutbildning TYA/BYN	4
C. Kursplan	6
Avsnitt 1 INDIVIDUELL UTBILDNINGSPLAN	6
Avsnitt 2 SÄKERHET	7
Avsnitt 3 MASKINTEKNIK	10
Avsnitt 4 HJULLASTARE ANLÄGGNING/LASTMASKIN	12
Avsnitt 5 ANLÄGGNINGSTEKNIK FÖR HJULLASTARE ANLÄGGNING/LASTMASKIN	14
D. Praktiska prov för Hjullastare Anläggning/Lastmaskin	17
Praktiska prov för anläggningsarbete	20
E. Utbildningsintyg	23–24
F. Individuell utbildningsplan	25

A. Gemensam utbildning BYN-TYA

*) Teoretiska prov ska genomföras minst efter varje genomfört avsnitt, praktiska prov ska genomföras löpande under utbildningen eller i slutet.

B. Anvisningar för maskinförarutbildning

BYN-TYA: Hjullastare Anläggning/Lastmaskin

Utbildningsmål

Efter att ha deltagit i utbildningen

- i arbetsmiljö och säkerhet för förare av hjullastare/lastmaskin
  - i anläggningsarbete
- ska du ha kompetens på följande områden

- **Säkerhet**

Känna till säkerhetsregler samt ha god arbetsmiljökompetens

- **Maskinteknik**

Kunskap om dieselmotor, hydraulsystem, elektriska system samt chassi/drivlina.

Kunna utföra kontroll samt viss service och underhåll på vanliga modeller av hjullastare/lastmaskin.

- **Maskinslag**

Kunna utföra vanliga arbeten med hjullastare/lastmaskin.

- **Anläggning**

Fördjupade kunskaper i anläggnings- och vägbyggnadsteknik, ledningar och husgrunder.

Inför din utbildning

Innan du börjar utbildningen ska du tillsammans med din instruktör göra en bedömning av dina förkunskaper. Då skapar ni en individuell utbildningsplan.

Krav på utrustning för utbildningen

Praktisk utbildning och delprov ska ske med hjullastare/lastmaskin vars tjänstevikt ska vara minst 8 ton.

Utbildningsgivare

Utbildning av förare av hjullastare/lastmaskin kan ske på följande sätt:

- vid gymnasieskola eller av TYA och/eller BYN godkänd utbildningsanordnare
- i form av företagsförlagd utbildning, om företaget är anslutet till TYA, där du deltar inom ramen för din anställning
- i form av företagsförlagd utbildning, om företaget är anslutet till BYN och du deltar inom ramen för din anställning med utbildningsbok och följer BYNs fackteoretiska utbildning på distans.

Lärare/instruktör ska ha gällande utbildningsavtal med TYA och/eller med BYN.

Utbildnings-/provprotokoll

Utbildning av förare av hjullastare/lastmaskin samt resultat vid teoretiska och praktiska prov ska dokumenteras i protokoll som tillhandahålls av TYA och BYN.

Yrkeskompetens - färdigutbildning

Ytterst gäller Arbetsmiljöverkets krav för användnings av arbetsmaskiner, dvs krav på tillräckliga kunskaper för arbete med maskinen och arbetsuppgifterna som ska utföras.

TYA

Efter genomförd utbildning och godkänt kompetensprov för hjullastare/lastmaskin utfärdas utbildningsintyg av TYA. Efter 30 månaders dokumenterat yrkesarbete utfärdas efter ansökan yrkesbevis av TYA. Yrkesarbete ska styrkas av arbetsgivare på blankett som tillhandahålls av TYA.

BYN

Efter genomförd utbildning och godkänt kompetensprov för hjullastare/lastmaskin utfärdas utbildningsintyg av BYN. Så snart en (lärlings-)anställning påbörjas hos arbetsgivare som följer kollektivavtal mellan BYNs parter krävs utbildningsbok för att få framföra hjullastare/lastmaskin. Efter reglerad färdigutbildningstid (totalt 4 200 timmar) redovisas detta och yrkesbevis utfärdas.

OBS!

För enkelhetens skull har vi i den löpande texten kallat hjullastare anläggning/lastmaskin för bara hjullastare/lastmaskin.

C. Kursplan

AVSNITT 1. INDIVIDUELL UTBILDNINGSPLAN

Innan du börjar din utbildning ska du tillsammans med din lärare bedöma dina förkunskaper. Det gör ni med hjälp av kryssrutorna som finns bakom varje delmål i avsnitt 2-5 i detta häfte. Då skapas en individuell utbildningsplan.

Avsnitt 1.1 Skapande av individuell utbildningsplan

- a) Finns tidigare dokumenterad formell utbildning eller erfarenhet?
- b) Självsfattning
- c) Teoretiska test
- d) Praktiskt test

Utformandet av en individuell utbildningsplan ska föregås av en bedömning för att säkerställa att utbildningen får rätt innehåll i förhållande till dina eventuella förkunskaper.

Inledningsvis kontrolleras om du har dokumenterad formell utbildning eller erfarenhet.

Därefter gör du en självskattning. Visar resultatet av denna att du anser dig vara nybörjare avstår man från diagnostiska tester och utbildningen följs till fullo.

Visar det sig att du har vissa förkunskaper ska dessa följas upp med diagnostiska test, teoretiskt och praktiskt.

Resultatet från testerna ska sedan i dialog med läraren jämföras med självskattningen och tillsammans kommer ni överens om en individuell utbildningsplan.

Avsnitt 1.2 Individuell utbildningsplan

Resultatet av det första avsnittet ska leda till skapandet av en individuell utbildningsplan, se avsnitt F i detta häfte.

Det är viktigt att dokumentera vad som ska ingå i din utbildning.

Samtidigt får dokumentationen inte bli för detaljerad och därmed upplevas som ett hinder.

Underlaget till en Individuell utbildningsplan ska upplevas som ett hjälpmedel.

AVSNITT 2. SÄKERHET

Syfte

Du ska vara insatt i ansvarsfrågor med en maskin samt visa insikter i kunskapsområdet genom att i givna situationer välja mellan olika handlingsalternativ.

Du ska också känna till risker vid arbete med en maskin.

Innehåll

- 2.1 Avtal- och regelverk
- 2.2 Elsäkerhet
- 2.3 Besiktning av fordon
- 2.4 Försäkringar
- 2.5 Förarmiljö
- 2.6 Miljö
- 2.7 Brand och räddning
- 2.8 Signalering
- 2.9 Lyft

Avsnitt 2.1 Avtal och regelverk

<ul style="list-style-type: none"> • Kunna tillämpa gällande lagar, regler och gällande anvisningar. <i>Not: Specificera i olika avsnitt.</i> 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Känna till parternas roll på arbetsmarknaden, avtal och lagar som reglerar anställningen, arbetsplatsens försäkringar. <i>Not: Avtalskunskap (kollektivavtal, utbildningsavtal och avtalsprinciper)</i> 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Känna till arbetsplatsens interna regler, olika yrken och roller, grunderna för samverkan i arbetslag och med olika yrkesgrupper. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Känna till regler och myndighetsbeslut som styr arbetet, kontroller, kvalitetskrav och besiktning. <i>Not: ISO 9000</i> 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Känna till helheten och sambandet i arbetsprocessens olika skeden, aktörer och entreprenadformer. <i>Not: Specificera i olika avsnitt.</i> 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Känna till att det finns behörighetsgivande kurser formulerade av myndigheter och verk inom anläggningsområdet. <i>Not: EBR, ESA, Arbete på väg, Hjälpa på väg m fl.</i> 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket

<p>→ • Känna till aktuella regler enligt vägtrafikförordning samt Trafikverkets och Arbetsmiljöverkets författningssamlingar. Regelverk för förarhytter. <i>Not: Regelverk kring arbetsmiljöavtal, arbetsmiljöregler för yngre i arbetslivet, arbetsmiljöorganisation och syftet med arbetsmiljöplan.</i></p>	<p>☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket</p>
<p>• Känna till kraven för framförande av mobila arbetsmaskiner, risker och moment vid förflyttning av maskin.</p>	<p>☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket</p>

Avsnitt 2.2 El- och ledningssäkerhet

<p>• Kunna regelverken som rör el- och ledningssäkerhet. <i>Not: Trygg under ledningarna</i></p>	<p>☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket</p>
--	---

Avsnitt 2.3 Regler och besiktningskrav

<p>• Känna till innebörden av CE-märkning och försäkran om överensstämmelse.</p>	<p>☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket</p>
<p>• Känna till kraven på svensk bruksanvisning/instruktionsbok</p>	<p>☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket</p>
<p>• Kunna bedöma maskinens användningsområde utifrån tillverkarens anvisningar.</p>	<p>☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket</p>
<p>• Känna till besiktningskrav för maskinen och eventuella tillbehör.</p>	<p>☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket</p>

Avsnitt 2.4 Försäkringar

<p>• Känna till lagen om trafikförsäkring och förekommande försäkringar enligt branschrekommendationer.</p>	<p>☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket</p>
---	---

Avsnitt 2.5 Förarmiljö

<p>• Känna till hälsorisker i förarens arbetsmiljö som är förenade med användning av bränsle, oljor och kylvätskor.</p>	<p>☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket</p>
<p>• Kunna arbetsmetoder för att lyfta rätt.</p>	<p>☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket</p>
<p>• Känna till människans förutsättningar och begränsningar.</p>	<p>☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket</p>

→	<ul style="list-style-type: none"> Känna till ergonomiska hjälpmedels funktion, t ex förarstol, och ha god kunskap om olika faktorer som påverkar ergonomiska faktorer i förarmiljön, ex buller och vibrationer. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
	<ul style="list-style-type: none"> Känna till ett typiskt klimatsystem, funktion, åtgärder och risker. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket

Avsnitt 2.6 Miljö

<ul style="list-style-type: none"> Känna till miljöledningssystem och principer för kretslopp och återvinning. <i>Not: ISO 14000</i> 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> Kunna källsortera arbetsmaterial. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> Känna till miljörisker som är förenade med användning av bränsle, oljor och kylvätskor. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> Känna till EUs krav på avgasers innehåll. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket

Avsnitt 2.7 Brand och räddning

<ul style="list-style-type: none"> Kunna släcka bränder i maskiner. <i>Not: Veta hur jag bör göra om maskinen börjar brinna.</i> 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> Kunna första hjälpen vid olycksfall, förebyggande brandskydd, elsäkerhet och användning av personlig skyddsutrustning. Arbetsmiljö och säkerhetsarbete på arbetsplatsen. <i>Not: Behörighetskurser och arbetsgivarens ansvar.</i> 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket

Avsnitt 2.8 Signalering

<ul style="list-style-type: none"> Kunna grundläggande teckensignalering. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
--	--

Avsnitt 2.9 Lyft

<ul style="list-style-type: none"> Kunna bedöma när hjullastare/lastmaskin är lämplig att använda för lyft. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> Kunna avgöra maskinens lyftförmåga utifrån instruktionsbok och belastningstabell. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> Känna till användningsområden, typer, hantering, kontroller och bedöma risker med avseende på lyftkättingar, mjuka redskap (stroppar m m), schackel, speciallyftredskap och vajerstroppar. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket

AVSNITT 3 MASKINTEKNIK

Syfte

Du ska kunna förutsättningarna för maskinens arbetssätt samt utföra säkerhetskontroller och grundläggande service av maskinen.

Innehåll

- 3.1 Motor
- 3.2 Hydraulsystem
- 3.3 Elektriska system
- 3.4 Chassi/drivlina

Avsnitt 3.1 Motor

<ul style="list-style-type: none"> • Känna till motorns och drivsystemets grundläggande konstruktion och funktion. Principer för mekanisk kraftöverföring i drivsystem. <i>Not: Inklusive hybridsystem, start/stoppssystem, bränsle- och kylsystem.</i> 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Känna till olika alternativa drivmedel. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Känna till vanligt förekommande oljekvaliteter och viskositetsgrader samt hantering av oljor. <i>Not: Oljor avhandlas under respektive moment.</i> 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Känna till vanligt förekommande kylvätsketyper och hanteringen. <i>Not: Kylvätskor avhandlas under respektive moment.</i> 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket

Avsnitt 3.2 Hydraulsystem

<ul style="list-style-type: none"> • Känna till hydrauliska grundsystem, dess uppbyggnad och funktion. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Kunna utföra funktionskontroll, användarbaserad service och underhåll. <i>Not: Fördjupning i Avsnitt Maskinslag.</i> 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket

Avsnitt 3.3 Elektriska system

<ul style="list-style-type: none"> • Känna till elektriska grundsystem, inkl batterier, och dess uppbyggnad och funktion. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Kunna utföra hjälpstart med startkabel och känna till riskerna med detta. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket

Avsnitt 3.4 Chassi/drivlina

<ul style="list-style-type: none"> • Grundläggande hydrostatiska system, funktion och åtgärder. <i>Not: Fördjupning i Avsnitt Maskinslag.</i> 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Känna till de olika bromssystemens funktioner och däck. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Kunna utföra enklare reparationer, funktionskontroll, service och underhåll. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket

AVSNITT 4 HJULLASTARE ANLÄGGNING/LASTMASKIN

Syfte

Du ska i givna situationer göra val som möjliggör en effektiv användning av hjullastare/lastmaskin.

Innehåll

- 4.1 Hjullastarens/lastmaskinens egenskaper
- 4.2 Service och underhåll
- 4.3 Hjullastarens/lastmaskinens arbetssätt

Avsnitt 4.1 Hjullastarens/Lastmaskinens egenskaper

• Kunna i grova drag hur en hjullastare/lastmaskin är uppbyggd och komponenternas korrekta benämning.	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
• Känna till de olika reglagen i en hjullastare/lastmaskin.	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
• Känna till hjullastarens/lastmaskinens styrsystem.	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
• Känna till olika typer av redskap och tillbehör till hjullastare/lastmaskin samt när och hur de ska användas.	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
• Känna till vilka regler som gäller vid bogsering med hjullastare/lastmaskin av släp/vagn samt transport av redskap, hjälpmedel och tillbehör till hjullastaren/lastmaskinen.	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket

Avsnitt 4.2 Service och underhåll

• Kunna utföra dagliga kontroller och underhållsarbeten på arbetsaggregat och slitdelar.	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
• Kunna utföra enklare felsökningar i syfte att kunna kommunicera med serviceorganisation. <i>Not: Felkoder</i>	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
• Med hjälp av checklista kunna utföra och dokumentera kontroll av hjullastare/lastmaskin och arbetsredskap enligt maskinens instruktionsbok och gällande föreskrifter.	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
• Kunna utföra service och underhållsarbete samt funktionskontroller på användarnivå enligt instruktionsboken.	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket

→	• Kunna utföra enklare komponentbyten.	☐ Kan inte	☐ Kan	☐ Kan mycket
	• Känna till vilka drivmedel som används, hur de ska hanteras och förvaras.	☐ Kan inte	☐ Kan	☐ Kan mycket

Avsnitt 4.3 Hjullastarens/Lastmaskinens arbetssätt

• Känna till samspel mellan produktionsteknik, effektivitet och ekonomi. <i>Not: Ekonomisk körning</i>	☐ Kan inte	☐ Kan	☐ Kan mycket
• Kunna olika former av materialhantering med hjullastare/lastmaskin. <i>Not: Placering av olika material i förhållande till det fortsatta arbetet.</i>	☐ Kan inte	☐ Kan	☐ Kan mycket
• Kunna planera och förbereda maskinarbete, bedöma bärighet och rasrisk för bästa möjliga stabilitet.	☐ Kan inte	☐ Kan	☐ Kan mycket
• Känna till risker till följd av lutande maskin.	☐ Kan inte	☐ Kan	☐ Kan mycket
• Kunna hjullastarens/lastmaskinens prestanda, skopvolym, maxlast och lutningsvinklar, användningsområden och funktion för olika tillbehör och redskap.	☐ Kan inte	☐ Kan	☐ Kan mycket
• Kunna utföra lyft, körning, placera last, lasta och lossa fordon.	☐ Kan inte	☐ Kan	☐ Kan mycket
• Kunna beräkna volymvikter, maxlast, densitet och volymförändringar för jord- och bergmaterial.	☐ Kan inte	☐ Kan	☐ Kan mycket

AVSNITT 5 ANLÄGGNINGSTEKNIK FÖR HJULLASTARE ANLÄGGNING/LASTMASKIN

Syfte

Du ska kunna välja rätt utrustning och utföra arbetet på ett säkert och effektivt sätt.

Innehåll

- 5.1 Anläggningsteknik
- 5.2 Vägbyggnadsteknik
- 5.3 Ledningar
- 5.4 Husgrunder

Avsnitt 5.1 Anläggningsteknik

<ul style="list-style-type: none"> • Känna till var man finner information om utförande av vanliga byggtekniska lösningar såsom AMA-systemet, materialinstruktioner och myndighetskrav. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Känna till de vanligaste (på arbetsplatsen) förekommande utsättningsmetoderna. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Kunna tillämpa och förstå den matematik som används i yrkesutövningen på arbetsplatsen. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Kunna utföra enklare produktionsekonomiska beräkningar såsom materialåtgång m.m. <i>Not: Volym- och viktberäkningar</i> 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Kunna olika typer av ritningar, skalor, olika vyer, vanliga symboler, måttsättningsprinciper, ritningshuvudet och revideringar. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Kunna vegetationsavtagning, schakt för olika typer av grunder och ledningar, massdisposition samt återfyllning av rätt material och grovplanering. <i>Not: Ballastkunskap</i> 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Känna till olika typer av jordarter och dess egenskaper. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Känna till egenskaper och användningsområden för olika typer av grus- och stenmaterial (ballast). 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Känna till miljölagstiftningens bestämmelser beträffande landskapsvård och marktäkt. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket

→ • Kunna använda instrument för avvägning och utsättning i samband med markarbete med hjälp av vanligt förekommande utrustning.	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
• Känna till de vanligaste beläggningstyperna.	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
• Kunna utföra finplanering, hantering, tillvaratagande och lagring av matjord.	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
• Känna till arbetssätt och risker vid berg- och sprängarbeten, ex odetonerat sprängmedel, "skutknackning" m.m.	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
• Känna till metoder för stabilisering av mark och schakter (t.ex. spontning, fiberduk, kalkpelare, pålning).	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
• Känna till olika metoder för dränering av anläggningskonstruktioner.	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket

Avsnitt 5.2 Vägbyggnadsteknik

• Kunna planera för vägbank (under- och överbyggnad, förstärknings- och bärlager, ytbeläggning).	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
• Kunna bygga upp väggroppar (schaktning, lastning och mottagning av fyllnadsmaterial, trummor).	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
• Kunna utföra efterarbete (slänter, dike).	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
• Kunna utföra utfyllnad av underlag, packning och avvägning för plattor, steg och kantstöd.	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket

Avsnitt 5.3 Ledningar

• Kunna planera för ledningsbyggnad (bedöma släntlutning, hyllor, schaktbotten, utkilning, rörläggning, kringfyllnad, återfyllning).	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
• Kunna utföra olika typer av ledningsbyggnationer (ex spillvatten, dagvatten, dränering elledningar).	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
• Kunna hantera ledningsmaterial rätt vid mottagning, upplag, transport och läggning.	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
• Kunna utföra efterarbete (återfyllning, frischakt).	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket

Avsnitt 5.4 Husgrunder

<ul style="list-style-type: none"> • Kunna planera för grävning av husgrund (servicen, huskroppen, frischakt, placering av massor, uppbyggnad av platta, höjder, profiler, profiltråd). 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Kunna utföra anläggning av husgrund och sätta kantstöd. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Kunna utföra efterarbete (återfyllning, frischakt). 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket

D. Praktiska prov för Hjullastare Anläggning/Lastmaskin

Provet inleds med att du ställer upp hjullastaren/lastmaskinen, gör en säkerhetskontroll och funktionsbeskrivning. Minst fyra av följande sex prov ska ingå i det praktiska provet.

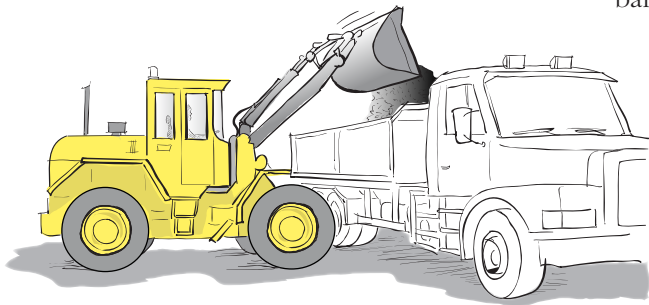
Prov 1 Lastning av massor

Utförande

Massor ska lastas på ett fordon.

Bedömningsgrund

Du ska kunna anvisa lastbärarens placering för effektiv lastning och fördela lasten rätt på lastbäraren. Du ska även kunna bedöma och avväga lastens vikt i förhållande till lastbärarens kapacitet.

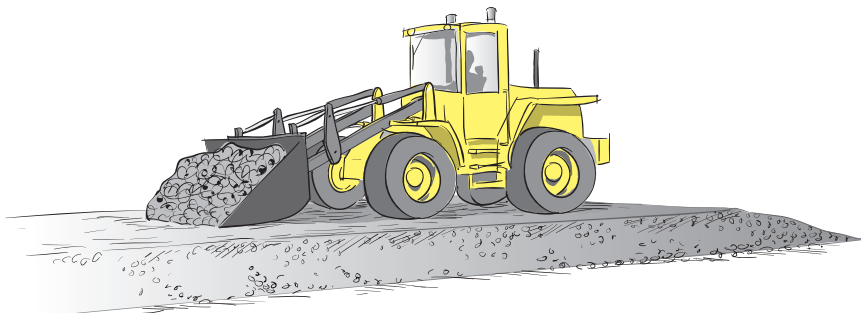
Prov 2 Skophantering

Utförande

En jämn yta ska planeras. Du ska redogöra för vad man särskilt bör tänka på när man utjämnar massor. Uppgiften utförs lämpligen med 20-30 m³ massor.

Bedömningsgrund

Du ska kunna förflytta och planera massor med rätt val av arbetsmetod.

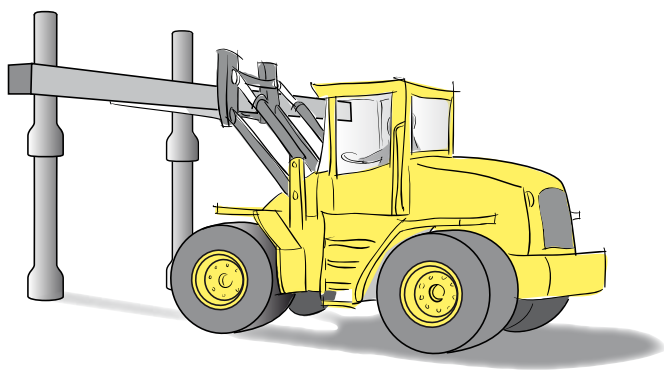
Prov 3 Pallgaffel

Utförande

Ett långt föremål som ligger på tvären ska föras ut genom en smal port eller grindöppning.

Bedömningsgrund

Du ska kunna hantera maskinen på ett yrkesmässigt sätt så att godset kommer igenom utan att beröra porten eller grindöppningen.

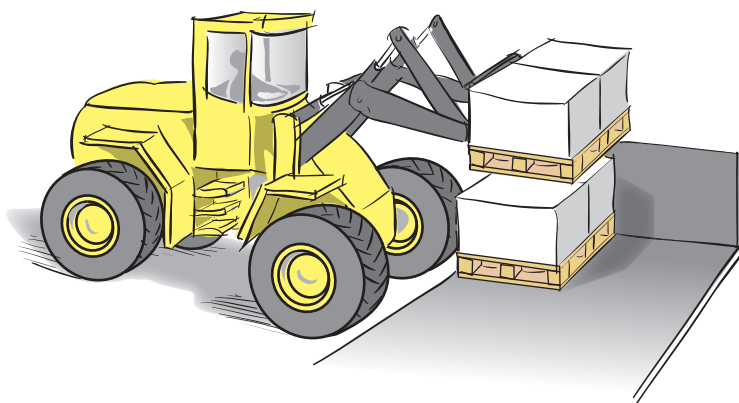
Prov 4 Pallgods

Utförande

Ett antal EUR-pallar med gods hämtas från marken och lastas på en lastbärare.

Bedömningsgrund

Du ska kunna placera pallgodset på lastbäraren så att lastsäkring möjliggörs på ett tillfredsställande sätt. Du ska även kunna bedöma och avväga lastens vikt i förhållande till lastbärarens kapacitet.

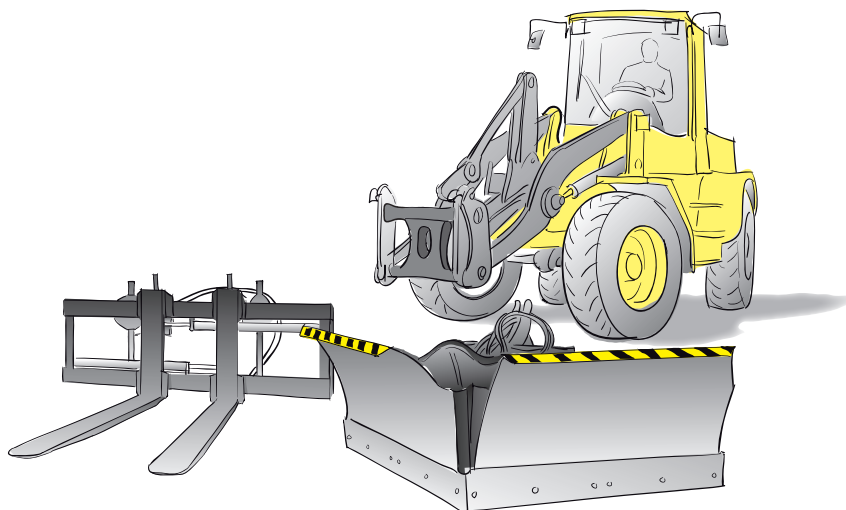
Prov 5 Hydrauliska redskap

Utförande

En hydraulisk utrustning kopplas från och en annan kopplas till. Säkerhetskontroll utförs.

Bedömningsgrund

Du ska kunna utföra skiftet av utrustning på ett säkert och miljömässigt sätt.

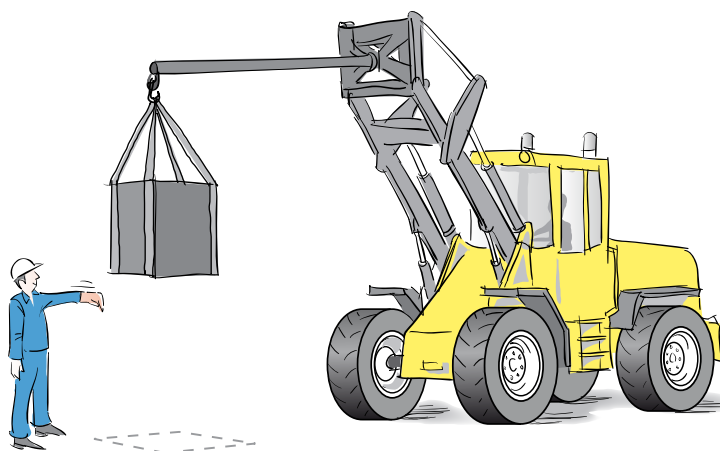
Prov 6 Materialhanteringsarm

Utförande

Efter avläsning av belastningstabell och val av lyftredskap utförs ett provlyft, därefter ett precisionslyft med avställning av godset på given plats efter signalmans tecken.

Bedömningsgrund

Du ska visa att du kan tyda belastningstabellen, avgöra vilket lyftredskap som är lämpligt och vid momentets avslutning ha placerat godset på angiven plats.

D. Praktiska prov för anläggningsarbete

Minst fyra av följande sex prov ska ingå i det praktiska provet.

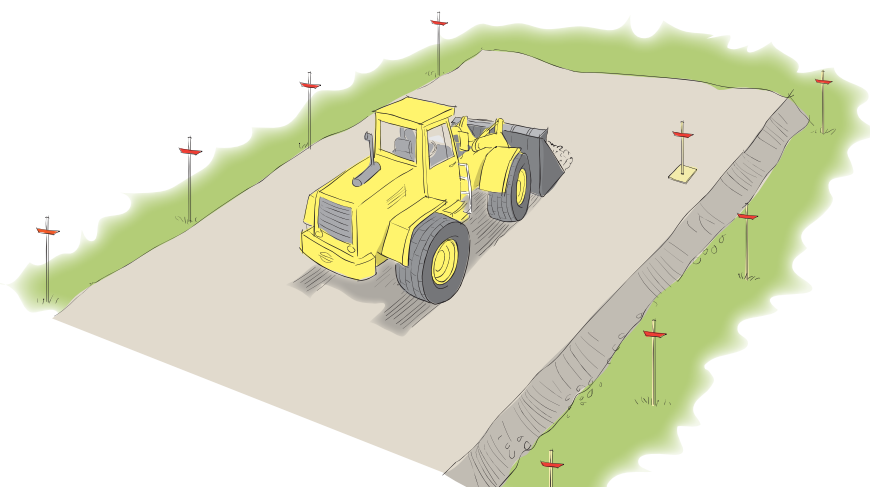
Prov 1 Terrassbyggnad (obligatoriskt)

Utförande

Du ska med ledning av utförd utsättning utföra en terrassbyggnad 10 x 20 m enligt bilden.

Bedömningsgrund

Du ska visa att du kan utföra en plan terrassbyggnad utan onödiga omtag.

Prov 2 Ritningsläsning

Utförande

Du ska beskriva vad en given ritning motsvarar i verkligheten.

Bedömningsgrund

Du ska visa att du förstår en ritning och dess symboler.

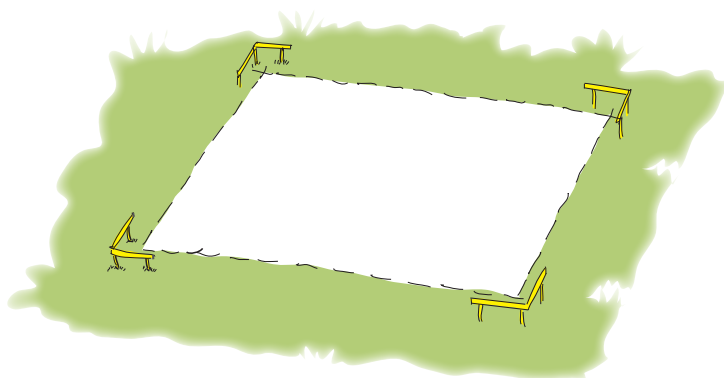
Prov 3 Utsättning

Utförande

Du ska överföra information på en ritning och markera det färdiga objektets läge med exempelvis hörnprofiler eller annan utsättning.

Bedömningsgrund

Objektet ska hamna på den plats som ritningen visar.

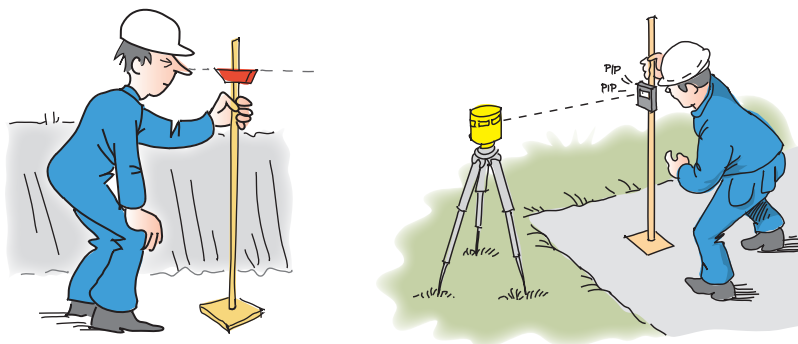
Prov 4 Arbete efter höjdangivelser

Utförande

Du ska med anvisad maskin utföra arbete med hjälp av lösflukter och laserteknik.

Bedömningsgrund

Du ska visa att du kan tolka höjdangivelser och utföra arbete så att rätt höjd erhålles.

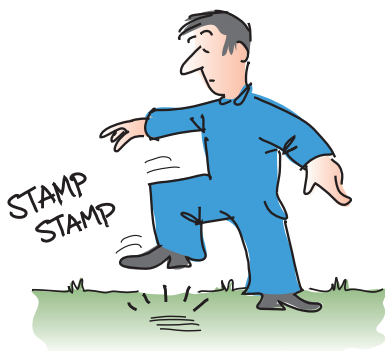
Prov 5 Markkännedom

Utförande

Du ska göra en provgrop och bedöma materialets beskaffenhet.

Bedömningsgrund

Du ska visa att du kan bedöma om uppschaktat material är möjligt att återanvända. Du ska bedöma markens bärighet.

Prov 6 Materialkännedom

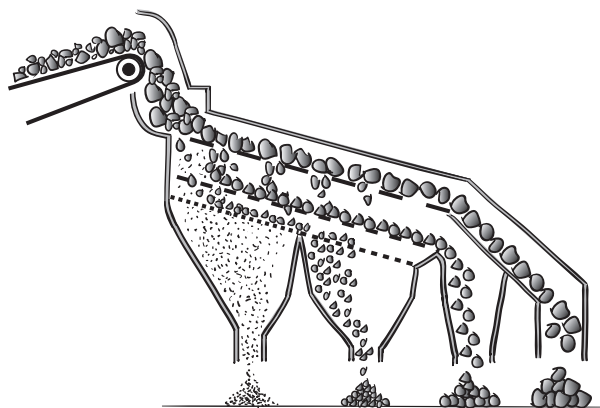
Utförande

Du ska vid ett blindtest visa att du känner till fem sorters ballastmaterial.

Bedömningsgrund

Du ska

- ange vilka materialen är
- ange dess dimensioner
- ange dess användningsområden
- beskriva dess egenskaper

Utbildningsintyg

Hjullastare Anläggning/Lastmaskin

Personnummer _____

Namn _____

Telefon _____

Adress _____

Mobil _____

Postnr _____ Ort _____

30 månaders yrkeserfarenhet Ja Nej

Har sedan tidigare utbildningsbevis för annat maskinslag Ja Nej

Om ja, vilket? _____

Utbildningsinnehåll Ange antal timmar per avsnitt

Avsnitt 1

Individuell utbildningsplan

Avsnitt 2

Säkerhet

2.1 Avtal- och regelverk _____

2.2 Elsäkerhet _____

2.3 Besiktning av fordon _____

2.4 Försäkringar _____

2.5 Förarmiljö _____

2.6 Miljö _____

2.7 Brand och räddning _____

2.8 Signalering _____

2.9 Lyft _____

Avsnitt 3

Maskinteknik

3.1 Motor _____

3.2 Hydraulsystem _____

3.3 Elektriska system _____

3.4 Chassi/drivlina _____

Avsnitt 4

Hjullastare Anläggning/Lastmaskin

4.1 Hjullastarens egenskaper _____

4.2 Service och underhåll _____

4.3 Hjullastarens arbetssätt _____

Avsnitt 5

Anläggningsteknik för Hjullastare Anläggning/Lastmaskin

5.1 Anläggningsteknik _____

5.2 Vägbyggnadsteknik _____

5.3 Ledningar _____

5.4 Husgrunder _____

Fortsättning! →

Praktiskt prov för Hjulastare Anläggning/Lastmaskin

Genomförda prov. Kryssa i de prov som genomförts.

- Prov 1: Lastning av massor
- Prov 2: Skophantering
- Prov 3: Pallgaffel
- Prov 4: Pallgods
- Prov 5: Hydrauliska redskap
- Prov 6: Materialhanteringsarm

Praktiskt prov för anläggningsarbete

Genomförda prov. Kryssa i de prov som genomförts.

- Prov 1: Terrassbyggnad
- Prov 2: Ritningsläsning
- Prov 3: Utsättning
- Prov 4: Arbete efter höjdangivelser
- Prov 5: Markkännedom
- Prov 6: Materialkännedom

Teoriprov   Antal rätt _____

Härmed intygar jag att kursdeltagaren har genomgått utbildning enligt anvisningar för utbildning till förare av Hjulastare Anläggning/Lastmaskin

_____
Ort

_____
Utbildningsanordnare

_____
Datum

_____
Signatur och namnförtydligande

_____
Telefon

F. Individuell utbildningsplan

För att nå upp till kraven för att erhålla utbildningsbok eller yrkesbevis krävs att jag,

_____ (namn)

genomför utbildning enligt nedanstående.

Sedan tidigare har jag yrkesbevis för:

Jag innehar körkortsklass: A B BE C CE D DE

Min utbildningstid planeras enligt nedan:

Avsnitt 2 Säkerhet

2.1 Avtal- och regelverk _____ timmar

2.2 Elsäkerhet _____ timmar

2.3 Besiktning av fordon _____ timmar

2.4 Försäkringar _____ timmar

2.5 Förarmiljö _____ timmar

2.6 Miljö _____ timmar

2.7 Brand och räddning _____ timmar

2.8 Signalering _____ timmar

2.9 Lyft _____ timmar

Avsnitt 3 Maskinteknik

3.1 Motor _____ timmar

3.2 Hydraulsystem _____ timmar

3.3 Elektriska system _____ timmar

3.4 Chassi/drivlina _____ timmar

Avsnitt 4 Hjullastare Anläggning/Lastmaskin

4.1 Hjullastarens/lastmaskinens egenskaper _____ timmar

4.2 Service och underhåll _____ timmar

4.3 Hjullastarens/lastmaskinens arbetssätt _____ timmar

Avsnitt 5 Anläggningsteknik för Hjullastare Anläggning/Lastmaskin

5.1 Anläggningsteknik _____ timmar

5.2 Vägbyggnadsteknik _____ timmar

5.3 Ledningar _____ timmar

5.4 Husgrunder _____ timmar

Datum och ort: _____

Instruktörens namn: _____

Instruktörens namnteckning: _____

Box 1826, 171 26 Solna
Tfn 08-734 52 00, fax 08-734 52 02
info@tya.se www.tya.se

Box 42136, 126 15 Stockholm
Tfn 08-564 881 60, fax 08-564 881 79
post@byn.se www.byn.se